

БАТЛАВ:БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН
НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА

Ц.УРАНЧИМЭГ .....

БАТЛАВ:ЗӨВШӨӨРЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ
ХҮЛЭЭСЭН:“М-БИ-СИ АЗИА ПАСИФИК” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Ц.ЭРДЭНЭБИЛЭГ .....

**2023 ОНЫ ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
РД: 5027292****ХЯНАСАН:**БОАЖЯ ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН, БАЙГАЛЫН НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН ..... П.ШИНЭЦЭЦЭГ**ХЯНАСАН:**“М-БИ-СИ АЗИА ПАСИФИК” ХХК-ийн
ҮЙЛДВЭРИЙН ДАРГА ..... Б.БОЛОРМАА**БОЛОВСРУУЛСАН:**“М-БИ-СИ АЗИА ПАСИФИК” ХХК-ийн
ХАБЭА ХАРИУЦСАН
ИНЖЕНЕР ..... Г.ГАНБАТ

АГУУЛГА

- 1 ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**
- 2 ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ**
- 3 ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ**
- 4 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО**
- 5 СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
- 6 ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
- 7 ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
- 8 ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
- 9 ХОГ ХАЯГДАЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
- 10 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР**
- 11 УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
- 12 ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ**

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

“М Би Си Азия Пасифик” буюу хүмүүсийн сайн мэддэгээр Тайгер шар айрагны үйлдвэр нь анх 2005 онд Хайнекен Интернейшнл болон М-Си-Эс Групп -ийн хөрөнгө оруулалтаар дэлхийн брэндийг Монголдоо үйлдвэрлэх зорилгоор байгуулагдсан. 2007 оны 4-р сард “Тайгер” шар айргийг үйлдвэрлэж, мөн оны 11 сард үйлдвэрийн нэрийн бүтээгдэхүүн болох Сэнгүр брэндийг үйлдвэрлэн зах зээлд нийлүүлсэн нь дотоодын болон олон улсын шагнал хүртсэн, олны танил бүтээгдэхүүн болж чадсан юм.

Шар айрагны үйлдвэр нь 2007 оноос эхлэн өдгөөг хүртэл өөр өөрийн өвөрмөц өнгө үнэр амттай 8-н нэр төрлийн шар айраг болох Тайгер, Боргио, Нийслэл, Сэнгүр 3-н төрөл, Лэйжинд зэрэг шар айргийг үйлдвэрлэсээр ирсэн. Үйлдвэр нь 2009 оны 11-р сард Монголд анх удаа хүнсний аюулгүй байдлын удирдлагын ISO 22000:2005, мөн хүнсний үйлдвэрлэлийн салбартаа анх удаа чанарын удирдлагын олон улсын ISO 9001:2008 стандартуудыг нэвтрүүлсэн.

“М Би Си Азия Пасифик” ХХК нь бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдалд анхаарч нийцүүлэн бүтээгдэхүүний технологи хөгжүүлэлтийг байгальд ээлтэй хэлбэрээр сайжруулж, олон улсын түвшинд чанарын удирдлагын стандартуудыг шат дараалалтайгаар нэвтрүүлж, үүнийг дагалдан боловсон хүчнээ бэхжүүлэх, чадважжуулах, нийгмийн хариуцлагын хүрээнд ажлын байрыг нэмэгдүүлэх олон талын санал санаачлагыг тууштай хэрэгжүүлж буй үндэсний үйлдвэрлэгчдийн нэг юм.

2018 оноос “М Би Си Азия Пасифик” ХХК нь Шунхлай Групп-д нэгдсэн бөгөөд монгол улсдаа анхдагч шингэн хүнсний компани болох АПУ компани мөн Хайнекен Интернейшнл хамтран монгол брэндийг дэлхийд гаргах зорилготой үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

ХҮСНЭГТ 1. КОМПАНИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Аж ахуй нэгжийн нэр	Улсын бүртгэлийн дугаар	Регистрийн дугаар	“М Би Си Азия Пасифик” ХХК -ийн хаяг, байршил
“М Би Си Азия Пасифик” ХХК	9011587056	5027292	Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг, 10-р хороо, Амгалан/13260/ Гачууртын зам-102/1 Утас: 464304, 464306 Факс: 976-11-464314

1.1 Үйлдвэрийн хүчин чадал

2010 онд Герман улсын Krones-ийн төхөөрөмжөөр тоноглогдсон цагт 15000ш лаазтай бүтээгдэхүүн савлах хүчин чадалтай лаазны шугам, мөн тус бүр нь 100тн багтаамжтай 11 танк бүхий шинэ Исгэлтийн цехийг ашиглалтанд оруулснаар үйлдвэрийн хүчин чадал 2 дахин буюу 30 сая литр болон нэмэгдсэн. Энэ нь бүтээгдэхүүний тоо, нэр төрлийг нэмэх боломжийг бүрдүүлж өгсөн.

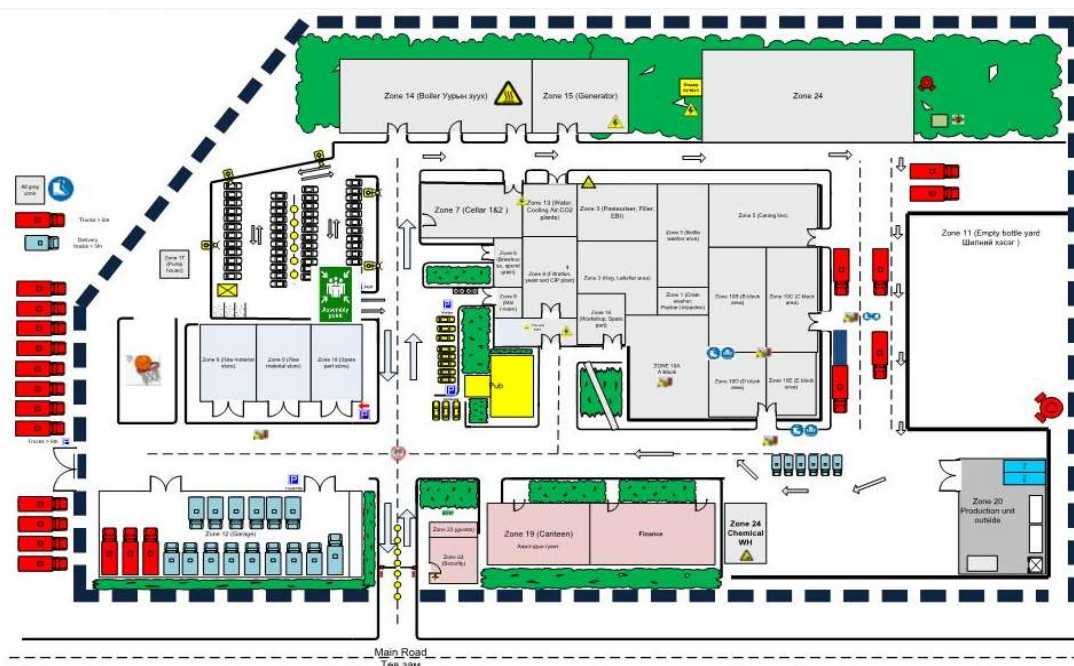
2015 оноос Сэнгүр брэндийхээ төрлийг нэмж улаан буудайн шар айраг Сэнгүр вайт (Sengur white)-ыг худалдаанд гаргаж, 2016 онд нимбэг жимсний амттай Сэнгүр радлер (Sengur radler lemon), 2017 онд алим ба цангис жимсний амттай Сэнгүр радлер (Sengur radler apple, cranberry) шар айргийг тус тус зах зээлд нийлүүлэн, спиртийн агууламж багатай шар айраг хэрэглэгчид тэр дундаа эмэгтэй хэрэглэгчдийнхээ хэрэгцээ шаардлагыг ханган ажиллаж байна. Энэ онд буюу 2019 ондоо хамгийн отгон брэнд болох манго ба тоор жимсний амттай Сэнгүр радлер (Sengur radler mango, peach) шар айргийг үйлдвэрлэж эхлээд байна.

Монгол улсын засгийн газрын 2018 оны "түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62-р тогтоол болон бусад тушаал, захирамжын хүрээнд 2022.05.15 өдрөөс эхлэн улаанбаатар хотод түүхий нүүрс болон хагас боловсруулсан нүүрс түлэхийг хориглосон болно. Нийслэлийн АБТГ, НЗЗ аас нүүрс түлэхгүй байх асуудалыг дахин сануулж газ, цахилгаан болон төвлөрсөн дулаанд холбогдох зэрэг дэвшилтэт технологи ашиглан халаалт дулаанаа шийдвэрлэх чиглэл өгсөн.

Иймд дээрх нүүрсээр ажиллаж байгаа зуухнуудыг шингэрүүлсэн хийн түлш (LPG) болон дизель түлшээр ажилладаг зуухаар өөрчлөх шаардлага үүссэн. 2022 онд хийн зуухны шинэ төсөлөө амжилттай хэрэгжүүлсэн.

1.2 Үйлдвэрийн барилга байгууламжууд

Үйлдвэрийн хашаанд үйлдвэрийн байр, бэлэн бүтээгдэхүүний агуулах, түүхий эдийн агуулах, химийн бодисын агуулах, уурын зуух, оффис, харуулын байр болон ажилчдын байр гэсэн үндсэн барилга байгууламжууд болон удирдлага, захиргаа санхүү, хүний нөөцийн алба байрлах оффис, цайны газар, тээврийн хэрэгслийн граж, хаягдлын цэг гэх мэт бусад объектууд байна

Зураг 1. Үйлдвэрийн барилга байгууламжийн план зураг

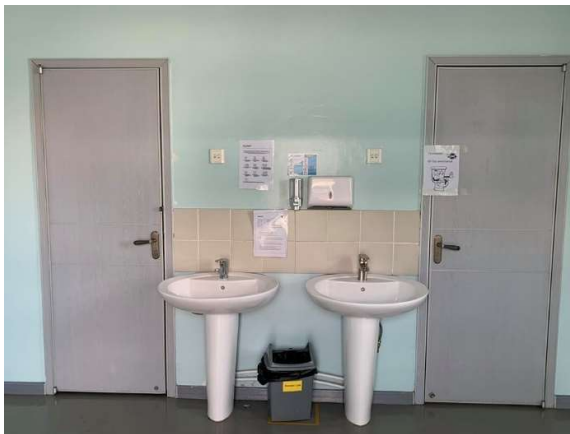
Зураг 2. Үйлдвэрийн байр

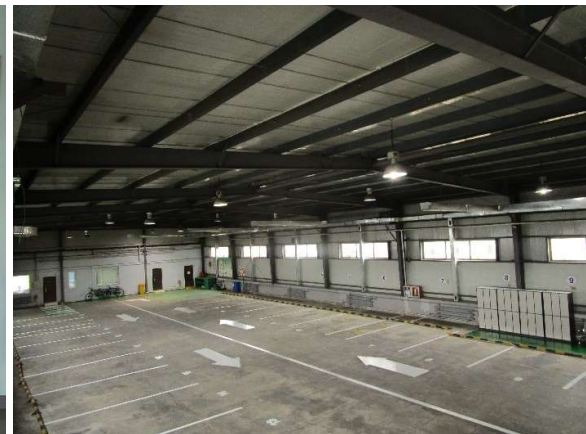
Зураг 3. Хийн зуух

Зураг 4. Цайны газар

Зураг 5. ОО-ын өрөө

Зураг 6. Граж

1.3. Техник, тоног төхөөрөмж

Тайгер шар айргийн үйлдвэрийн гол дамжлагууд нь Герман улсын Кронэс, Хупман фермийнх бөгөөд бүрэн автоматчилагдсан шугамтай, түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэлт, технологийн дамжлага, эцсийн бүтээгдэхүүнийг олон улсын хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа чанарын баталгаажуулалтын тусгай программ болох “QUALASS” чанарын хяналтын системийн дагуу гүйцэтгэдэг. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаандаа олон улсын ISO 22000:2005, ISO 9001:2008 цуврал стандартуудыг нэвтрүүлснээр үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, тоног төхөөрөмж, түүхий эд материал, бэлэн бүтээгдэхүүний иж бүрэн хяналтын тогтолцоог шинээр мөрдөж, дотоодын хяналтыг тогтмол тавьж ажиллаж байна.

Зураг 7. Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж угсралтын ерөнхий байдал

Зураг 8. Үйлдвэрийн дотоод орчны нөхцөл байдал

1.4 Хяналт, шинжилгээний лаборатори

Үйлдвэрийн лаборатори нь 2007 онд анхлан байгуулагдсан бөгөөд лаборатори нь 3 үндсэн хэсэгтэй бөгөөд 1 дагуул лабораторитой. Тус лаборатори нь үйлдвэрт орох бүхий л түүхий эдүүдэд физик, хими болон микробиологийн шинжилгээнүүдийг хийж хүнсний аюулгүй байдалд байнга хяналт тавин ажилладаг. Лаборатори нь магадлан итгэмжлэгдсэн ба 2022 онд дахин итгэмжлэлээ авсан. Мэргэжлийн 4 чанарын шинжээчтэйгээр үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Монголд анх удаа хүнсний аюулгүй байдлын удирдлагын ISO 22000:2005, мөн хүнсний үйлдвэрлэлийн салбартаа анх удаа чанарын удирдлагын олон улсын ISO 9001:2008 стандартуудыг нэвтрүүлсэн.

2014 онд Heineken Lab Star Systems буюу Heineken-ны лабораторийн чанарын удирдлагын системийг амжилттайгаар нэвтрүүлж 1 одтой, лабораторийн 5 жилийн итгэмжлэлийн гэрчилгээг гардан авсан, 2016 онд МУ-ын Лабораторийн Чанарын Удирдлагын Систем - MNS ISO 17025:2008 стандартыг тус тус хэрэгжүүлж магадлан итгэмжлэгдсэн лаборатортойгоор үйл ажиллагаагаа тогтмол явуулж байна.

Зураг 9. Хяналт шинжилгээний лаборатори

1.5 Химийн бодисын агуулах

Химийн хортой болон аюултай бодис, нэгдлүүдийг хэрэглэх зориулалтаас хамааран лабораторийн болон агуулахын нөхцөлд хадгалдаг. Бүтээгдэхүүн үйлвэрлэлийн хяналт шинжилгээнд ашиглах химийн бодисуудыг лабораторид хадгалах бөгөөд исгэлт болон ус боловсруулах хэсэгт ашиглах химийн бодисууд, ариутгал цэвэрлэгээ хоргүйжүүлэх цэвэрлэгч бодис, нэгдлүүдийг химийн бодисын агуулахад хадгалж байна. Хадгалж байгаа бодисуудын ихэнх нь шингэн төлөвтэй хуванцар сав, баллонд 30-40кг-аар савлагдсан байна.

Химийн бодисын агуулах нь “Хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй, химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах” MNS6458:2014 стандартын шаардлагыг хангасан, агуулахын барилга нь галын дохиололын систем болон гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийг MNS 5566:2005 стандартад заасны дагуу байрлуулсан. Үйлдвэрийн химийн бодисын агуулах нь лабораторын дүгнэлттэй, стандарт журмуудыг хангасан тэмдэг тэмдэглээтэй, хамгаалах хэрэгсэлтэй болно. Мөн төслийн хүрээнд ашиглагдах бодис тус бүр нь хор аюулын лавлах мэдээлэлтэй, бодисуудын ашиглалт, зарцуулалтыг хянадаг, мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангагдсан.

Зураг 10. Химийн бодисын агуулахын дотоод нөхцөл

2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1 Төсөл хэрэгжих талбайн газарзүйн онцлог

Улаанбаатар хот нь Хэнтийн нурууны урд үзүүр болох Баянзүрх, Богд хан, Сонгино хайрхан, Чингэлтэй хайрхан уулсаар зүүн, урд, баруун, хойд талаараа тус тус хүрээлэгдсэн бөгөөд Туул, Сэлбэ голуудын бэлчир хөндийд байрладаг. Дунджаар далайн түвшнээс дээш 1351м өндөрт оршдог. Нийт 4,704.4 м.кв нутагтай. УБ хот нь урдаас хойш 5км, зүүнээс баруун талруу ойролцоо 30км-ийн зайд зүүнээс баруун тийш тэлж тогтсон.

2.2 Төсөл хэрэгжих талбайн геологийн тогтоц

Судалгаанд хамрагдаж байгаа объект нь Улиастай голын баруун жигүүрт байрлах ба гидрогеологи-инженер геологийн нөхцөлийн хувьд дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдас бүхий голын II дэнжид байрлах бөгөөд урьд өмнө судалгааны ажлын хүрээнд өрөмдсөн гидрогеологи-инженер геологийн хайгуулын цооногуудын геологи-литологийн зүсэлтээс үзэхэд чигжээстэй бул чулуутай сайр хайрга бүхий хөрс чулуулаг нь (голын адаг орчимд) 35-42м зузаантай, элсэн чигжээстэй бул чулуутай сайр сайрган (голын дунд хэсэгт) хөрс чулуулаг нь 5-10м зузаантай, шавар чигжээстэй сайр сайрган хөрс нь (голын дунд хэсэгт) 15-20м зузаантай, харин үндсэн чулуу болох хувирмал чулуулаг (занар, гуранз) нь голын эхэн хэсэгт 20м-ээс, голын адаг хэсэгт 25-38м-ээс эхлэн доош үргэлжилнэ. Харин голын адаг орчимд үндсэн чулуулаг нь нилээд доороос (50-60м-ээс) ордог байна.

2.3 Уур амьсгал

Баянзүрх дүүрэг (БЗД) орчим жилийн агаарын дундаж температур -3.0°C , өвлийн хүйтэн агаарын дундаж температур 1 дүгээр сард $-20-25^{\circ}\text{C}$, зуны дулаан агаарын дундаж температур 7 дугаар сард $19.0-20.1^{\circ}\text{C}$ дулаан байдаг. Агаарын үнэмлэхүй бага температур -49°C (1954 оны 2-р сард) хүрч байсан бол, үнэмлэхүй их температур 39.5°C (2005 онд) хүрч температурын агууриг 87.6°C болдог. Өвөлдөө -30°C -аас доош хүйтрэх өдрийн тоо жилд 40 орчим, зундаа 30°C -аас дээш дулаарах өдрийн тоо 10 орчим байна. 10°C -ээс давж дулаарах өдөр хавар 5 сараас намар 8 сарын 25 хүртэл 80 орчим хоног байдаг.

Салхины хурд бусад нутгаас бага, жилийн дунджаар 0.9-1.5м/сек байх боловч голын хөндий нутагт 2.5-4.8 м/сек хүртэл нэмэгддэг.

Жилийн дундаж харьцангуй чийгшил 70-75% хүрч хамгийн хуурай хаврын улиралд 45-55% байна. Энэ бүс нутагт хуурай өдөр 25-30 өдөр тохиолдож байхад 40-50 өдөр нь 70%-иас дээш чийгтэй. Хур тунадас жилдээ 250-300мм байдаг ба энэ нь жил бүр харилцан адилгүй байна (Г.Намхайжамцан) гэжээ. Хур тунадасны 95-97% нь дулааны улиралд, 75-80% нь зуны улиралд ордог ерөнхий зүй тогтолтой. Хэнтийн уулсаар унах хур тунадасны 80-85% нь зуны улиралд орох бөгөөд жилдээ 350-450 мм хур тунадас ордог байна.

2.4 Гадаргын болон газрын доорх ус

Тухайн бүс нутгийн шинж төрхтэй гидрогеологийн нөхцөлийг илэрхийлж буй газрын доорх усны тархалт, бүрэлдэн тогтолтын ерөнхий байдал болон геологийн тогтоцын өвөрмөц онцлогийг үндэслэн, судалгааны дэвсгэр талбайн хүрээнд гидрогеологийн давхарга зүйн хувьд дараах бие даасан уст үе давхарга, газрын доорх усны бусад хуримтлал, бөөгнөрлийг ялгаж байна. Үүнд:

1. Аллювийн гарал үүсэлтэй орчин үеийн сэвсгэр хурдасны зузаалаг дахь уст үе давхарга.
2. Доод-дунд девоны настай бялхмал-тунамал чулуулгийн массив дахь алаг цоог тархалттай газрын доорх ус.

Тус үйлдвэр Ус Сувгийн Удирдах Газар (УСУГ)-тай хийсэн “Цэвэр усаар хангах, хэрэглээнээс гарсан бохир ус татан зайлуулах” гэрээний дагуу усны дээд эх үүсвэрээс хэрэглээний усаа хангадаг.

2.5 Хөрс

Төслийн талбайн Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалын хувьд Хангайн их мужийн өндрийн бүсшилтэй нутгийн Хэнтийн мужийн Хэнтийн захын тойрогт хамаарагдана.

Төслийн талбайг Хөрсний бүлгээр нь харахад тал газар, хөндий хотгорын хөрс, чийгт гарлын хөрсний зааг дээр оршиж байна.

Тус талбайн аллювийн нугын /аллювийн нугын давсархаг, хархүрэн/ сайр чулуурхаг хархүрэн, нугын цэвдэгт /нугат намгийн цэвдэгт, уулын хархүрэн/ уулын нимгэн харшороон, уулын хархүрэн/ уулын ойн ширэгт бараан бараан хөрсний ангилалд хамаарч байна.

Хөрсний хүнд металлын шинжилгээний үзүүлэлтийг хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ (Стандарт MNS 5850:2008)-тэй харьцуулан харахад стандартаас даваагүй буюу стандарт хэмжээнд байна.

2.6 Амьтны аймаг

Нийслэл хотын ногоон бүсийн дэвсгэр нутаг нь амьтны аймгийн газарзүйн мужлалаар умардын их мужийн хөвч тайгын дэд мужийн Хэнтийн тойрогт багтана. Судлаачдын тооцоолсноор энэ нутагт 50 орчим зүйл хөхтөн амьтад тэмдэглэгджээ. Эдгээрээс буга, бор гөрөөс, зэрлэг гахай, хүдэр, янгир, зэрэг туурайтан амьтад, ногоон бүсийн шилмүүст болон холимог ойд амьдардаг. Харин ойн зах, хад асгат уулс, ам, хөндийгөөр чоно, үнэг, хярс зэрэг махан идэштэн, чандага, туулай, дагуур огодой зэрэг туулай хэлбэртэн амьдардаг. Түүнчлэн хуш голлосон шилмүүст ойд хэрэм, жирх, ойн хормойгоос эхлээд бүх ам хөндийгөөр тарвага, урт сүүлт зурам, огтоно, үхэр огодой зэрэг амьтад бүсийн хэмжээнд элбэг тархжээ. Жигүүртний хувьд энд нилээн олон буюу 103 зүйлийн шувуу тэмдэглэгдсэн бөгөөд уулын ар өврийн холимог ой, ам хөндийд хур сойр, ятуу шаазгай, бялзуухай, болжмор, хөх бух, хараацай, хөх цэцгий, хад цохиогоор хон хэрээ, харцага, бүргэд, начин шонхор зэрэг шувууд байна.

Төсөл хэрэгжих БЗД-ийн 10-р хороо нь хүн амын суурьшлын бүс тул шууд нөлөөлөлд өртөх нь нэн ховор, ховор ан амьтан байхгүй.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Тус төслийн бүх үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нөлөөллийг тодорхойлохдоо БОНХЯ-ны 2014 оны 04-р сарын 10-ны өдрийн А117 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалд тусгагдсан нөлөөллийн үнэлгээний аргачлалыг ашиглав. Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх боломжит нөлөөлийг тодорхойлохдоо магадлан жагсаах арга, давхцуулан зураглах арга зэргийг ашигласан бөгөөд давхцуулан зураглах аргыг математик загварын аргатай хам байдлаар ашиглан шууд болон шууд бус нөлөөлөлд өртөх байгалийн хам бүрдлийг тодорхойлов.

3.1 Болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээ

“И ЭЙЧ ЭС ЭМ” ХХК нь 2020 онд “М-Би-Си Азия Пасифик” ХХК - ийн шар айргийн үйлдвэрийн төслийн баримт бичиг, зураг төсөл, бүртгэл тэмдэглэл, үйлдвэрийн орчинд хийсэн хэмжилтийн үр дүн, төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн байгаль орчин, нийгмийн өнөөгийн төлөв байдал, бохирдол доройтлын түвшин, химийн бодисын эрсдлийн үнэлгээ зэрэгт үндэслэн үйлдвэрийг 4 хэсэгт хуваан, хэсэг тус бүрт үнэлгээ хийснийг энэ бүлэгт нэгтгэн магадлан жагсаах буюу хяналтын болон асуулгын хуудасны арга, математик статистикийн аргуудыг ашиглан төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тодорхойлсон.

		Хэлбэр		Хугацаа			Чиглэл		Эрчим		
		Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино	Урт	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Хүчтэй	Дунд	Сул
1. Байгалийн нөөц ашиглалт, байгаль орчны чанарын асуудал											
1	Орон нутгийн физик өөрчлөлт гарах	Х				Х		Х			Х
2	Усны нөөц ашиглах	-				-		-			-
3	Усны нөөц хомсдох	Х				-		-			-
4	Байгалийн дагалдах нөөц хомсдох	Х				Х		Х			Х
5	Химийн бодис материал ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх	-				-		-			-
6	Хатуу хаягдал үүсэх	-				-		-			-
7	Шингэн хаягдал үүсэх	-				-		-			-
8	Агаарт бохирдуулагч бодис ялгарах	-				-		-			-
9	Дуу чимээ, доргио үүсэх	-				-		-			-

10	Ус бохирдуулах	-				-		-			-
11	Осол авар эрсдэл үүсэх	-				-		-			-
2. Эдийн засаг, нийгмийн асуудал											
14	Нийгэм, эдийн засагт эерэгээр нөлөөлөх /бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл өсөх/	+				+		+			+
18	Нийгмийн хариуцлага, соёлд нөлөөлөх	+				+		+			+
19	Ажлын байр нэмэгдэх	+				+		+			+
3. Бусад нөлөөлөл											
21	Хүчтэй салхи, түймэр, аюул осол		-			-		-			-
Дүн, тоогоор		21	-	-	-						
Дүн, хувиар		100	-	-	-						

Хүснэгт 2. Төслөөс байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим

(+) Эерэг нөлөөтэй, (-) Сөрөг нөлөөтэй, (x) Ямар нэг эерэг, сөрөг нөлөөгүй

3.2 Нөлөөллийн үр дүн:

Төслийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх гол нөлөөллүүдийн хувьд шууд байдлаар сөргөөр нөлөөлөх 9, шууд байдлаар эерэг нөлөөлөх 6 нөлөөлөл байна. Нөлөөллийн хугацааны хувьд 73 хувь нь урт хугацааны, 27 хувь нь богино хугацааны, буцалтгүй нөлөөлөл нийт нөлөөллийн 60 хувь, буцаж нөлөөлөх эерэг нөлөөллүүд 40 хувийг тус тус эзэлж байна.

Нийгэм, эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийн хувьд “М-Би-Си Азия Пасифик” ХХК болон түүний толгой компани болох “АПУ” ХК нь жилд ойролцоогоор Монгол улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 1.6% буюу 129 тэрбум.төг, Онцгой албан татварын орлого 18.3% буюу 95 тэрбум.төг, НӨАТ орлого 1.3% буюу 20 тэрбум.төг, Гаалийн татварт 3.7 тэрбум.төг, ААНОАТ-т 4.8 тэрбум.төг, бусад татварт 4.9 тэрбум төгрөгийг дангаараа бүрдүүлдэг тул дунд эрчимтэйгээр урт хугацаанд шууд хэлбэрээр эерэгээр буцаж нөлөөлнө.

Харин орон нутагт физик өөрчлөлт гарах, усны нөөц хомсдох, байгалийн дагалдах нөөц баялаг хомсдох, орчны агаарын чанар зэрэгт ямар нэгэн эерэг, сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй

Экосистемийн бүрэлдэхүүн хэсэг			Түүхий эд бэлтгэх хэсэг	Шүүс бэлтгэх хэсэг	Исгэх хэсэг	Шүүх хэсэг	Савлах хэсэг	Бэлэн бүтээгдэхүүний агуулах	Химийн бодисийн агуулах	Хог хаягдлын цэг	Лаборатори
			A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
Агаар	Агаарт бохирдуулагч бодис ялгаруулах	B1	10	10	6	9	10	10	5	6	5
	Дуу чимээ, доргио чичиргээ үүсгэх	B2	6	8	8	8	4	5	10	10	10
	Агаарт үнэрийн бохирдол үүсгэх	B3	9	9	5	6	9	9	10	10	10
	Цахилгаан соронзон цацраг үүсгэх	B4	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Ус	Усны нөөц ашиглах	B5	9	8	9	9	9	10	10	10	8
	Усны нөөцийн хомсдол үүсгэх	B6	9	9	8	9	10	10	10	10	10
	Усны бохирдол үүсгэх	B7	10	8	8	7	10	10	10	10	10
Хөрс	Хөрсөн бүрхэвч эвдрэх	B8	10	10	10	10	10	10	10	8	10
	Хөрс бохирдуулах	B9	10	10	10	10	10	10	10	8	10
	Хөрс доройтох, цөлжих	B10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Ургамал	Ургамлан нөмрөг, ой мод өртөх	B11	10	10	10	10	10	10	10	9	10
	Ховор, нэн ховор ургамлын төрөл зүйл өртөх	B12	9	9	10	10	10	10	10	10	10
Амьтан	Зэрлэг амьтдын амьдрах орчинг доройтуулах	B13	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	Ховор, нэн ховор амьтан өртөх	B14	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Дүн			136	132	124	128	132	134	130	129	130
Сөрөг нөлөөгүй 9-10			Хамгийн их анхаарал татаж буй асуудлууд: Дуу чимээ								
Сөрөг нөлөө бага 7-8											

Сөрөг нөлөө дунд 5-6	Усны бохирдол Усны нөөц ашиглах
Сөрөг нөлөө их 3-4	
Сөрөг нөлөө маш их 1-2	

Хүснэгт 3. Нөлөөллийн үнэлгээний матриц

Үр дүн: Байесын шалгуураар үнэлсэн нөлөөллийн матрицын үр дүнг нөлөөллийн хүчин зүйлсээр дараалуулбал А4>А3>А2>А1>А9>А5>А8>А7 гэсэн дарааллаар үнэлгээний жин эзэлж байна. Эндээс харахад хамгийн их анхаарал татаж буй асуудлууд болох үүсэх хатуу хог хаягдлын хэмжээ, ашиглаж байгаа цэвэр усны хэмжээ, хаягдал усны чанар, дуу чимээний үзүүлэлтүүдээр хамгийн бага оноо авч байгаа үйлдвэрийн хэсгүүдэд лонх угаах, савлах, архи-пивоны үйлдвэрүүд орж байна. Харин лаборатори болон аюултай хог хаягдлын цэг зэрэг нь хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд болзошгүй эрсдэлийн эх үүсвэр болох боловч экосистемд нийтэд нь нөлөөлөх байдал бага байна.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО

Зорилго. “М-Би-Си Азия Пасифик” ХХК-ий шар айрагны үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төсөл хэрэгжүүлэгч нь хэрэгжүүлэхүйц, бодитой төлөвлөхөд байгаль орчны менежментийг төлөвлөгөөний гол зорилго оршино.

Гол зорилтууд:

-Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчласан үнэлгээний хүрээнд төлөвлөгдсөн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний цаашид хийхээр төлөвлөж буй ажлуудыг хариуцах эзэн, зарцуулах зардлын хамт бодитойгоор төлөвлөх

-Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болон хүний эрүүл мэнд, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг

нөлөөллийг бууруулахад хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх

-Агаар, хөрс, усан орчин болон ажлын байрны нөхцөл, ажиллагсдын эрүүл мэндэд төслийн үйл ажиллагаанаас хэрхэн нөлөөлж байгаа талаар хяналт шинжилгээ хийх арга хэмжээг төлөвлөх

“М-Би-Си Азия Пасифик” ХХК нь байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, удирдлага зохион байгуулалтын менежментийн төлөвлөгөө, химийн бодисын эрсдлийн болон хог хаягдалын менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, БОМТ-ий хэрэгжилтийн талаар оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь зэрэг ажлууд багтсан.

2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажилд сая.төг зарцуулахаар төлөвлөж тухайн ажлуудын хэмжээ, гарах үр дүн, хариуцах эзэн, баримталж ажиллах аргазүй, стандарт, холбогдох хууль тогтоомжийг хийгдэх ажлуудын задаргааг хавсралтанд хавсаргав.

ХҮСНЭГТ 4. 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ МЯН,ТӨГ

№	Ажлын чиглэл	2023 оны зардал төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	12,600,000
2	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	7,000,000
3	Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	9,300,000
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	-
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	3,954,000
6	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	1,500,000
7	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах төлөвлөгөө	1,000,000
	Нийт	35,354,000

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь хуулийн дагуу үйл ажиллагаа явуулахдаа төслийн болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний талаар дараахи арга хэмжээг авч, хэрэгжүүлнэ.

ХҮСНЭГТ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ, АРИЛГАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ АЖЛУУД, ЗАРДАЛ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1. Хөрсөнд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө								
1.	Хөрсөн бүрхэвч элэгдэх, эвдрэх, зөөгдөх	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд НБОГ болон хамтран ажиллах байгуулагатай дэмжлэг үзүүлэн ажиллана.	Тэрбум мод үндэсний төслийг дэмжин ажиллана.	Байгаль орчинд холбогдох төслүүдийг хэрэгжүүлж байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагаа хэрэгжүүлнэ.	1	6,000,000	2023.5	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.4, Нийслэлийн засаг даргын 2013 оны А/623 дугаар захирамж
2.	Хог хаягдлын менежментийн талаарх сургалт зохион байгуулах, хог хаягдлын ангилан хаялтыг нэмэгдүүлэх	Ажилчдын хог хаягдлын менежментийн талаарх суурь ойлголтыг дээшлүүлнэ.	Төслийн хүрээнд	Ажилчдад сургалт орсон байх	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Жилийн турш	Хог хаягдлыг ангилан ялгаж хаях тухай журам, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль

3.	Үйлдвэрлэлийн болон ахуйн хатуу хог хаягдал ил задгай үүсэх, хаягдлыг зайлуулалгүй удааснаар хөрс бохирдох	-Тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай хатуу хог хаягдал шилжүүлэх устган зайлуулах гэрээ байгуулах, сунган ажиллах - хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгах боломжтой шаардлага хангасан хогийн төв цэгийг сайжруулах - хог хаягдлыг тогтмол хугацаанд шилжүүлэх	Төслийн хүрээнд	Хог хаягдлын гэрээ сунгуулсан, хог хаягдлын цэгийг сайжруулсан байх	-	Орчны тохижилтын төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Жилийн турш	Хог хаягдлын тухай хууль 9.2.2. 9.4.8, Эрүүл ахуйн тухай хууль MNS 5344:2003 Хог хаягдлыг ангилан ялгаж хаях тухай журам, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль
4.	Химийн бодис асгарч, хөрс бохирдох	Химийн бодисын үлдэгдэл бүхий сав, баглаа, боодлийг ил задгай хаяхгүй байх, агуулах савны битүүмжид байнга хяналт тавьж ажиллах	Төслийн хүрээнд	Химийн бодисын агуулахад хадгалах химийн хаягдалын бүртгэл хөтөлсөн байна.	Химийн бодисын бүртгэл тайлан	Үйл ажиллагааны зардлаар	Жилийн турш	Монгол Улсын хууль 2006/5/25 Химийн хортой болон аюултай бодисын тухай хуулийн 2р бүлэг 8,1 заалт
№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
2. Агаарын чанарын сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө								
5.	Орчны тоосжилт үүсэх, Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөр тоосжилт үүсэж болзошгүй	Орчны тоосжих нөхцлийг бууруулах үүднээс дулааны улиралд үйлдвэр, уурын зуух, авто граж болон агуулахын орчинд чийгтэй цэвэрлэгээ болон үртсэн цэвэрлэгээ тогтмол байнга хийх	Төслийн хүрээнд	Тоосжилт агаар орчны шинжилгээний дүн хэвийн байх	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Жилийн турш	Агаарын тухай хууль - Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль MNS 4585:2007 -Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий

6.	АТХ 9.1.2 Агаар хамгаалахтай холбоотой дүрэм, журам, бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, хэм хэмжээний шаардлагыг хангах	Үйлдвэрлэлийн бүсэд суурилуулсан CO2 хэмжигч багаж тогтмол хянах эсэх ОХШХ-ийн дагуу жилд нэг удаа тогтоогдсон цэгүүд дээр агаарын шинжилгээ хийлгэдэг эсэх	Төслийн хүрээнд	CO2 хэмжигчийн хяналт шалгалт, орчны хяналт шинжилгээний дүн хэвийн байх	1	1,200,000	Жилдээ 1 удаа	шаардлага" MNS 5885:2008 - Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага"
7.	Нүүрсхүчлийн хий, хөргөлтийн бодис, шингэрүүлсэн хийн түлш агаарт алдагдах, тэсэрч дэлбэрэхээс сэргийлэх	Техник тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагаа, бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянан ханган ажиллах	Төслийн хүрээнд	Хийн хорт бодисыг агаар орчинд алдагдал үүсгэхгүй аюулгүй ажиллагааг мөрдөж ажилласан байх	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Жилийн турш	
№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
3. Усны нөөцөд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө								
8.	Усны нөөцийг дахин ашиглах, хамгаалах	Усны зохистой ашиглалтын талаар сургалт явуулах	Төслийн хүрээнд	Сургалтанд хамрагдсан ажилчдын тоо			Жилийн турш	
9.	Үйлдвэрийн хаягдал ус нь стандартын шаардлага хангахгүй байх	Үйлдвэрийн хаягдал усны чанарын шинжилгээ хяналтыг тогтмол хийлгэх. Өөрийн лабораторит сар бүр хийхээс гадна холбогдох итгэмжлэл бүхий лабораториор шинжилгээ хийлгэн, дүгнэлт гаргуулах		Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан			Жилийн турш	"Усны тухай" хууль MNS 6561:2015, MNS 4943: 2015 Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулиас 8.1.2

10	Төслийн хүрээнд усны ашиглалт зарцуулалт	Үйлдвэрийн болон ахуйн ус дамжуулах шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтад тогтмол хяналт тавьж, гэмтсэн тохиолдолд засах арга хэмжээ авч ажиллах	Төслийн хүрээнд	Усны ерөнхий тоолууруудыг баталгаажуулалт хийлгэсэн тоо	3	600.0	Жилийн турш	Усны ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам БОНХЯ-ны сайд, 2014/01/06, MNS0900:2018.
11	Усны бохирдол үүсэхээс сэргийлэх	Тунагалаг туул төсөлд хамтран ажиллах Туул голын ай сав газарт цэвэрлэгээ хийх	Туул голын ай сав газар	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд цэвэрлэгээ хийх	1		Жилийн турш	Усны тухай хууль болон холбогдох дүрэм журам
12	Төслийн хүрээнд усны нөөц ашиглах, хомсдох	Үйлдвэрийн цех бүрийн усны хэрэглээг нарийвчлан тооцох, нэгж бүтээгдэхүүнд зарцуулагдах усны нормыг хамгийн боломжит бага хэмжээнд байлгах -Усны нөөцийг хэмнэх, дахин ашигласан усны хэмжээ, хэрэглээг нэмэгдүүлэх	Төслийн хүрээнд	Ус дахин ашиглах болон, хэмнэлт хийх багууд ажиллуулах	-	Сайжруулалтын багуудын нэмэлт урамшуулал	Жилийн турш	Усны тухай хууль болон холбогдох дүрэм журам, Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль 20.1.3
13	Төслийн хүрээнд усны ашиглалт зарцуулалт	Ус ашиглалтын төлбөрийг гэрээний дагуу тооцож, тогтоосон хугацаанд нь төлөх	Төслийн хүрээнд	Ашигласан усны хэмжээнээс хамаарч тооцно			Үйл ажиллагааны туршид	Усны тухай хууль болон холбогдох дүрэм журам
	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	№
4. Ажилчдын эрүүл мэнд								
14	Ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Ажиллагсдын эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	Үйлдвэрийн ажиллагсад	Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулна.		4800.0	6 сар тутам	Монгол улсын эрүүл мэндийн сайдын 2017/4/14 өдрийн А/145 дугаар тушаал
	Нийт					12,600,000		

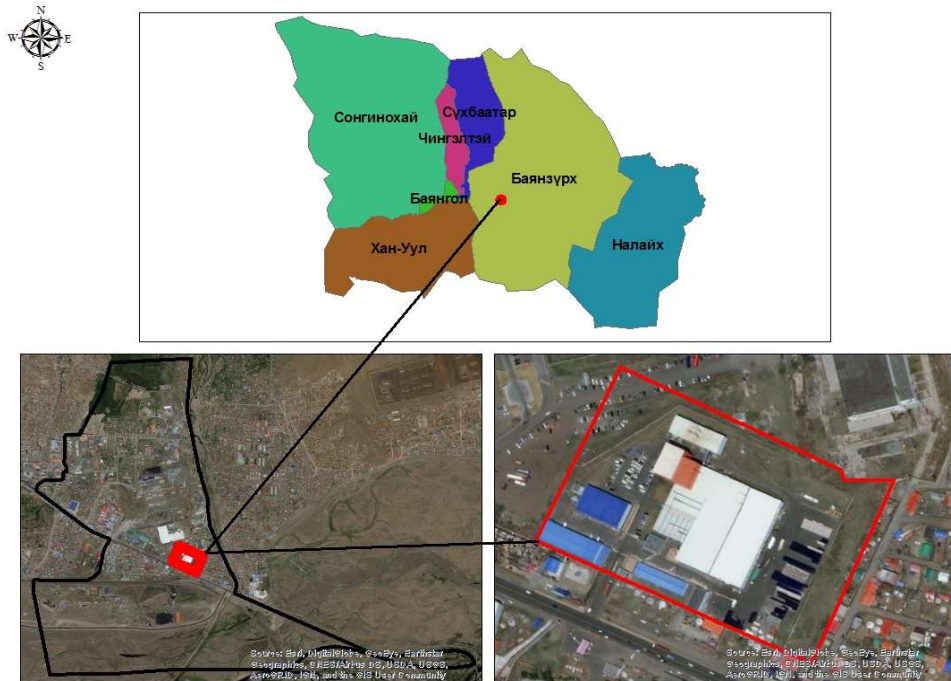
6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
ХҮСНЭГТ 6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН АЖЛУУД, ЗАРДАЛ

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нийт зардал мян. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	Үйлдвэрийн гарц хэсгийн явган хүний замыг тохижуулах	Тэмдэг тэмдэглэгээ хийх	Үйлдвэрийн орох, гарах хэсгийн зам	Тэмдэг тэмдэглэгээ хийх	1,000,000	2023.5	
2.	Хог хаягдлын цэг дээр сайжруулалт хийх.	Эмхлэх цэгцлэх, цэвэрлэгээ, ангилалт, стандартжуулалт,	Үйлдвэрийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэг	Хог Хаягдлын цэг эмх цэгцтэй байх	5,000,000	2023.8 сар	Монгол улсын хууль, хог хаягдлын тухай хууль 2017/05/12
3.	Эзэмшил талбайн ногоон байгууламжийн арчилгаа хийх	зүлэгжүүлэлтийг услах, тогтмол сэргээх.	Үйлдвэрийн ногоон байгууламж	Эзэмшлийн талбайн зүлэг, мод бут ургалт сайн тохижилт хийгдсэн байна.	1,000,000	2023	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.4, Нийслэлийн засаг даргын 2013 оны А/623 дугаар захирамж
	Нийт				7,000,000		

7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Түүх соёлын дурсгалт зүйлс

Төслийн талбайн ойр орчим түүх, соёлын дурсгалт ач холбогдолтой ямар нэгэн зүйл байхгүй болно. Гэвч төслийн үйл ажиллагааны явцад ямарваа нэгэн түүх соёлын дурсгалт, зүйл олдох аваас холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу засаг захиргааны нэгж болон холбогдох байгууллага болох ШУА-ын Түүхийн хүрээлэнд даруй мэдэгдэж, төслийн үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зогсоох шаардлагатай.

№	Y	X
1	5309857,12	651103,39
2	5310023,22	651177,48
3	5309931,70	651383,73
4	5309921,38	651387,92
5	5309923,90	651434,08
6	5309903,56	651426,14
7	5309747,97	651362,51
8	5309760,61	651331,41
9	5309775,78	651295,98
10	5309785,87	651271,87
11	5309795,70	651248,64
12	5309810,86	651212,82
13	5309817,12	651198,30

Зураг 11. Компанийн байршил

Хүснэгт 7. Тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн өнцгүүдийн газар зүйн солбицлууд

8. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн хүрээнд 110 гаруй төрлийн химийн бодис, урвалж, бүтээгдэхүүнийг ашигладаг.

Тээвэрлэлтийн үед үүсч болзошгүй эрсдэл:

- Тээвэрлэлтийн явцад химийн бодисыг тээвэрлэх журам, аюулгүй ажиллагааг баримтлаагүйн улмаас бодис асгарч алдагдах, хөрс, ус бохирдуулах, жолооч, ачигч, ажиллагсдыг хордуулах, галын аюул, осол зэрэг эрсдэл үүсч болзошгүй юм.
- Химийн бодисуудыг ачиж буулгах үед бодис асгарч, алдагдаж байгаль орчныг бохирдуулах, жолооч ажиллагсад хордох эрсдэл үүсч болзошгүй.
- Тээвэрлэлтийн явцад бодисын сав, баглаа боодлын бүрэн бүтэн биш байдлаас үүдэн химийн бодис асгарч алдагдсанаар байгаль орчин бохирдох, галын аюул, осол үүсч болзошгүй.
- Тээврийн хэрэгслийн эвдрэл, гэмтэл мөн жолооч, ачигчдын болгоомжгүй үйлдлийн улмаас бодис асгарах, галын аюул, осол үүсч болзошгүй.

Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл:

- Хадгалалтын явцад химийн бодисыг хадгалах журам, хор аюулын мэдээлэлд заасан зааврыг мөрдөөгүйн улмаас бодис асгарах, бодисын шинж чанар муудах, байгаль орчин, ажлын байр бохирдож болзошгүй.
- Химийн бодисын сав, баглаа боодлыг задлан ил задгай, хяналтгүй хадгалсаны улмаас бодисын тоос агаарт тархах, бодис асгарах, мөн бодисын шинж чанар өөрчлөгдөх, байгаль орчинд бохирдол үүсгэх зэрэг эрсдэл үүсч болзошгүй.
- Химийн бодис хадгалж буй агуулахын цонх, битүүмжлэл бүрэн бүтэн байдал алдагдсаны улмаас бодисын хадгалалтын горим алдагдах, осол аюул үүсч болзошгүй.
- Ажиллагсад бодистой ажиллах үед аюулгүй ажиллагаа, хувцас хэрэгсэлгүйн улмаас арьс салст, нүд амьсгалын замаар хүрэлцэх, хордох зэргээр эрсдэлд өртөж болзошгүй.
- Бодисын хяналтгүй асгаралт, алдагдлын улмаас агаарт хорт хий ялгарах, хүн ам, эд хөрөнгө, тоног төхөөрөмж эвдэрч сүйдэх зэргээр осол аюул үүсч болзошгүй.

Ашиглах явцад үүсч болзошгүй эрсдэл:

- Химийн бодисуудыг задлах, уусмал бэлтгэх, савлах зэргээр химийн бодистой ажиллах явцад бодис асгарах, уурших зэргээр ажиллагсдыг хордуулж болзошгүй.
- Санамсаргүй ослын улмаас химийн бодис асгарах, алдагдах тухайн орчныг бохирдуулах, ил гал, дөлний улмаас галын аюул үүсч болзошгүй.
- Ажиллагсад бодистой ажиллах үед аюулгүй ажиллагаа, хувцас хэрэгсэлгүйн улмаас арьс салст, нүд, амьсгалын замаар хүрэлцэх, хордох зэргээр эрсдэлд өртөж болзошгүй.
- Бодисын хяналтгүй асгаралт, алдагдалын улмаас хөрс, усан орчин, бохирдох мөн болзошгүй галын аюулын улмаас агаарт хорт хий ялгарах, хүн ам, эд хөрөнгө, тоног төхөөрөмж эвдэрч сүйдэх зэргээр осол аюул үүсч болзошгүй.

ХҮСНЭГТ 8. ХИМИЙН БОДИСЫЙН ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ АЖЛУУД, ЗАРДАЛ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	Тээвэрлэлтийн үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Тээвэрлэлтийн явцад химийн бодисыг тээвэрлэх журам, аюулгүй ажиллагааг баримтлаагүйн улмаас бодис асгарч алдагдах, хөрс, ус бохирдуулах, жолооч, ачигч, ажиллагсдыг хордуулах, галын аюул, осол зэрэг эрсдэл үүсч болзошгүй юм	Тээвэрлэлт хийж буй жолооч нарыг мэргэжлийн сургалтанд хамруулах, химийн бодисын хор аюулын мэдээлэл, бодистой, ажиллах аюулгүй ажиллагааны талаар мэдлэгтэй болгох				
2.	Тээвэрлэлтийн үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Тээврийн хэрэгслийн эвдрэл, гэмтэл мөн жолооч, ачигчдын болгоомжгүй үйлдлийн улмаас бодис асгарах, галын аюул, осол үүсч болзошгүй.	Химийн бодисыг тээвэрлэхдээ сав, баглаа боодлын бүрэн бүтэн байдал, машин техник, тээврийн хэрэгслийн эвдрэл гэмтлийг хянадаг байх				
3.	Аюултай бодис асгарах	Химийн бодис асгарсан, онцгой үед хэрэглэх багц, шингээгч материалыг зохих газруудад байрлуулах Ялангуяа шатах тослох материалын болон хаягдлыг түр хадгалах цэгийг хөрс бохирдохоос хамгаалж бэлтгэх, асгаралтын иж бүрдлийг бэлэн байлгах	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газруудад	Шаардлагатай газруудад шинээр байрлуулах болон цэнэглэх	5,000,000	Жилийн турш	Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
4.	Гал түймэр	Үйлдвэрийн төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах боломжтой бүх арга хэмжээг авах	Барилга байгууламжуудад	Шаардлагатай газруудад шинээр байрлуулах болон цэнэглэх	2,000,000	Жилийн турш	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг
5.	Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Химийн бодисуудыг битүүмжлэл сайтай хуурай сэрүүн, агааржуулалт сайтай агуулахад халаалт, гал авалцах эх үүсвэрээс хор аюулын мэдээлэлд заасны дагуу хадгалах	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газрууд		-	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал
6.	Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Химийн бодисыг хадгалах журам, аюулгүй ажиллагааны талаар ажиллагсдад мэдээлэл олгох, сургалт зохион байгуулах	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газруудад ажилладаг ажилчдад	1 жилд 2 удаа	1,000,000	2023.8 6 сар тутам	Монгол Улсын хөдөлмөрын сайдын 2016 оны А/33-р тушаал

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
7.	Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Агуулахын гадна болон дотор химийн бодисын хор аюулыг анхааруулсан тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулах, агуулахын орчим ил гал гаргах, тамхи татахгүй байх	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газрууд	Шаардлагатай газруудад шинээр байрлуулах болон цэнэглэх	-	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал
8.	Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Химийн бодис хадгалах агуулахыг стандартын дагуу ашиглах, тогтмол хянах, шаардлагатай тохиолдолд шинэчлэх, засварлах	Химийн бодисын агуулах	-	-	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал
9.	Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Ажиллагсдыг химийн бодистой ажиллах хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслээр бүрэн хангах, хэрэглэж хэвшүүлэх	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газруудад ажилладаг ажилчдад	Тухайн жилийн төсөвдөө оруулах	Үйл ажиллагааны зардлаар	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
10.	Хадгалалтын үед үүсч болзошгүй эрсдэл	Химийн бодисын үлдэгдэл, сав баглаа боодлыг ил задгай хаяхгүй байх, зохих журмын дагуу устгах, зайлуулах, хяналт тавих	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газруудад ажилладаг ажилчдад	-	-	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал
11.	Ашиглах явцад үүсч болзошгүй эрсдэл	Химийн бодисуудын болон аюултай хог хаягдлын агуулахад химийн бодисуудын сав баглаа боодлыг хадгалахдаа эмх цэгцтэй, хаяг шошгожуулсан байх	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газруудад ажилладаг ажилчдад	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал
12.	Ашиглах явцад үүсч болзошгүй эрсдэл	Нүд, арьс салст, амьсгал болон залгисан тохиолдолд зааврын дагуу арга хэмжээ авах, эмнэлгийн тусламж үзүүлэх	Үйлдвэр, Лаборатори, Уурын зуух, Химийн бодисын агуулах гэх мэт Үйлдвэрийн төслийн талбайн шаардлагатай газруудад ажилладаг ажилчдад	Шаардлагатай газруудад шинээр байрлуулах болон цэнэглэх	1,300,000	Жилийн турш	Монгол Улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдрийн 54/А/136/А/215 дугаар хамтарсан тушаал
	Нийт				9,300,000		

9. ХОГ ХАЯГДАЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааг хуулийн хүрээнд явуулах үүднээс ахуйн болон үйлдвэрийн гаралтай хатуу, шингэн, хог хаягдлыг байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө багатайгаар хэрхэн цуглуулж, ангилан, дахин ашиглах, зайлуулах арга хэмжээнүүдийг төлөвлөн хэрэгжүүлэхэд энэхүү төлөвлөгөөний зорилго оршино. Тухайлбал аюултай болон химийн хорт бодисын сав баглаа боодол болон хаягдал шилийг дахин боловсруулах үйлдвэрүүдэд тус тус нийлүүлдэг боллоо. Үйлдвэрлэлээс гарч буй органик түүхий эд болох улаан буудай, арвайн соёолжийн үлдэгдлийг малчдад нийлүүлэн өгч байна. 2023 онд хог хаягдлын 3R менежментийг хэрэгжүүлэн ангилан хаялтыг нэмэгдүүлэн дахивар хаягдлуудыг дахин ашиглаж, дахин боловсруулалтанд шилжүүлэн ландфиллд хаягдах хог хаягдлын хэмжээг бууруулахаар зорин ажиллана

ХҮСНЭГТ 9. ХОГ ХАЯГДАЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ АЖЛУУД, ЗАРДАЛ

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	Ахуйн	Дахин ашиглах боломжгүй устгах хог хаягдлыг гэрээний дагуу хог хаягдлын компанид шилжүүлэх	Төслийн хүрээнд, “ЭКО ОРЧИН” ХХК	Тн, ангилан ялгах боломжгүй ахуйн хог хаягдал	129	Гэрээний дагуу	Жилийн турш	Монгол улсын хууль, хог хаягдлын тухай хууль 2017/05/12
2.	Үйлдвэрийн	Төслийн үйл ажиллагаанаас гарч байгаа хог хаягдлыг бууруулах, дахин ашиглах, боловсруулах ажлыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	Төслийн хүрээнд	Тн, дахин ашиглах хог хаягдлын хэмжээ	5321	Гэрээний дагуу	Жилийн турш	Монгол улсын хууль, хог хаягдлын тухай хууль 2017/05/12

3.	Аюултай	“Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах” хэрэгжилтийг хангаж ажиллах	Төслийн хүрээнд	Тн,	2.2 тн	Гэрээний дагуу	Жилийн турш	Монгол улсын хууль, хог хаягдлын тухай хууль 2017/05/12
4.	Үйлдвэрийн	Төслөөс гарч байгаа шингэн хог хаягдлыг УСУГ хийсэн гэрээний дагуу шилжүүлэх	Төслийн хүрээнд	м3	Тодорхойлох боломжгүй	Нийлүүлсэн хэмжээгээр	Сар тутам	Монгол улсын хууль, хог хаягдлын тухай хууль 2017/05/12
5.	Үйлдвэрийн	Бохир усыг дахин ашиглах судалгаа хийх хэрэгжүүлэх	Төслийн хүрээнд гарсан хаягдал усыг дахин ашиглах	м3	Тодорхойлох боломжгүй		Жилийн турш	Монгол улсын хууль, усны тухай хууль 2012/05/17
	Нийт							

10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

ХҮСНЭГТ 10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР АЖЛУУД, ЗАРДАЛ

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
1.Хөрсөн бүрхэвчний хяналт шинжилгээ								
1.	Хөрсний чанар-Хими физикийн ерөнхий үзүүлэлтүүд	1.Авто зогсоол, 2.Уурын зуух, 3.Хогийн цэг	Жилд 1 удаа	1	500,000	500,000	Nart consulting итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлнэ.	MNS 3298:1990 Байгаль хамгаалал. Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд

2.	Хөрсний чанар - Хүнд металлууд	1.Авто зогсоол, 2.Уурын зуух, 3.Хогийн цэг	Жилд 1 удаа	1	1,400,000	1,400,000	Nart consulting итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлнэ.	MNS 3298:1990 Байгаль хамгаалал. Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд, MNS 5850:2019 Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
2.Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ								
3.	Агаарын чанар – Тоос (PM2.5 ба PM10), орчны агаар дахь зарим хийнүүд (SO2, NO2, CO)	Уурын зуухны ард	Жилд 1 удаа	1	869,000	869,000	“Ногоон титэм ХХК” итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлнэ.	MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4990:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ажлын байрны орчин зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
4.	Дуу чимээ - Дотоод орчны дуу шуугианы түвшин	Үйлдвэрийн хэсэгт/ Савлагаа шил болон лааз, Уурын зуух, Исгэлт, Засварын өрөө, Агуулах	Жилд 1 удаа	6	18,000	108,000	Байгаль орчны Хэмжилзүйн төв лабораторид шинжлүүлнэ.	MNS 5002:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
5.	Уурын зуухны утаанд агуулагдах бохирдуулагчид буюу CO, SO2, NO2	Уурын зуухны яндан	Жилд 1 удаа	1	500,000	500,000	“Ногоон титэм ХХК” итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлнэ.	Баримтлах стандарт: Дулааны цахилгаан станц, дулааны станцын уурын ба ус халаах зуухны ашиглалтын үед агаар мандалд хаях утааны найрлага дахь агаар бохирдуулах зарим бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, тэдгээрийг хэмжих арга MNS5919:2008

3. Усны чанарын хяналт шинжилгээ								
6.	Цэвэр усны шинжилгээ, бичил амь судлалын үзүүлэлт, нийт бичил биетэн ба гэдэсний бүлгийн нийт нянгийн тоо, өвчин үүсгэгч нян рН	Цэвэр усны шугам плантын өрөө	1 жилд	2	96000	192,000	УСУГ -ын төв лабораторид жилд шинжлүүлнэ	MNS 0900:2018 Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ, MNS (ISO) 10523:2001 Усны чанар рН тодорхойлох
7.	Хаягдал бохир усны хими болон физикийн үзүүлэлт, рН, умбуур бодис, хүнд металлын агууламж, COD	Үйлдвэрийн хаягдал ус цуглуулах танк	Улиралд 1 удаа	4	96000	384,000	УСУГ -ын төв лабораторид жилд шинжлүүлнэ	MNS6561:2015 Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал усанд тавигдах ерөнхий шаардлага
Нийт						3,954,000		

11. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ХҮСНЭГТ 11. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ АЖЛУУД, ЗАРДАЛ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2023 он				
			Сар 1-3	Сар 4-6	Сар 7-9		
1.	Онцгой байдлын ерөнхий газартай хамтран ажиллаж, гамшгийн бэлэн байдал болон гэнэтийн осол, эрсдэлийн талаар сургалт зохион байгуулах	1.500.000		х		ХАБЭА инженер	Ажилчдыг гэнэтийн ослын үед цаг алдалгүй арга хэмжээ авах мэдлэгтэй

							болгох ба гэрээг тогтмол сунгаж ажиллана.
2.	Жил бүрийн гүйцэтгэх ажлын хэмжээ болон зардлыг байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгаж ажиллана.	-			х	ХАБЭА инженер	Байгаль орчны хамгаалах тухай хууль
3.	Хог хаягдалын гэрээг сунгуулах	-	х			ХАБЭА инженер	
4.	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд: Байгаль орчинд ээлдээ арга хэмжээг төрийн болон хувийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах	Гэрээний дүн			х	ХАБЭА инженер	Байгаль орчинд холбогдох төслүүдийг хэрэгжүүлж байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагаа хэрэгжүүлнэ.
5.	Энгийн болон аюултай хог хаягдалаас үүсэх сөрөг нөлөөлөлийг бууруулах боломжит арга технологийг судлах	-	х			ХАБЭА инженер	Хог хаягдалын хэмжээ болон түүнд зарцуулах зардал багасна.
6.	Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, Мод тарих аян, их цэвэрлэгээ гэх мэт бусад аян үйл ажиллагаа зохион байгуулах	Гэрээний дүн	х		х	ХАБЭА инженер	Байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагаа явуулах
7.	Эрчим хүчний менежмент: Дулаан цахилгааны алдагдлыг бууруулж, хэмнэлтийн баг үйл ажиллагаа, тоног төхөөрөмж, шийдлээр хэрэглээг багасган ажиллах	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	х	х	х	ХАБЭА инженер	Нэгж үйлдвэрлэлд зарцуулах хэрэглээг бууруулна.
8.	Усны алдагдлыг бууруулж, хэмнэлтийн баг үйл ажиллагаа, тоног төхөөрөмж, шийдлээр хэрэглээг багасган ажиллах	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	х	х	х	ХАБЭА инженер	MNS0900:2005 Хүрээлэн буй орчин, Ундны усны эрүүл ахуйн шаардлага
	Нийт	1,500,000					

12. ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах шатанд олон нийтийн оролцоо, тэр дундаа төслийн сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй нутгийн иргэд, орон нутгийн байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх, хууль тогтоомжид заасан хүрээнд тэдэнд аль болох ойлгомжтой бөгөөд үнэн зөв, бодит мэдээлэлийг өгч, зөрчигдөж болзошгүй эрхээ хамгаалах санал бодлыг судлан тусгах нь энэ шатны ажлын гол зорилго юм.

ХҮСНЭГТ 12. ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ЗАРДАЛ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ ажилтан	Зохион байгуулах газар
1.	Хорооны иргэдийн төлөөлөл	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх	Төслийн үйл ажиллагаа болон байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр хийгдэж буй ажил	Жил бүрийн 10 сард	1,000,000	ХАБЭА инженер	Компанийн байранд
2.	Нийслэлийн байгаль орчны газар	Тайлагнах	Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчин ажлын байранд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар хийгдсэн ажил, БОМТ-ний тайлан	Жил бүрийн 11 сард	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	ХАБЭА инженер	Нийслэлийн байгаль орчны газар
3.	БОАЖЯ Хүрээлэн буй орчин байгалийн нөөцийн удирдлагын газар	БОМТ-ний тайлан, төлөвлөгөөг батлуулах	Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчин ажлын байранд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арилгах арга хэмжээ авах, хяналт шинжилгээний дагуу хийсэн ажлыг	Жил бүрийн 12 сар	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	ХАБЭА инженер	БОАЖЯ Eic.mn гео мэдээллийн санд тухайн жилийн биелэлтийн тайлан болон дараа жилийн төлөвлөгөөг оруулах
	Нийт				1,000,000		

ХАВСРАЛТ

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
А/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000188340

2005.11.03 <i>/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /</i>	9011587056 <i>/ Хувийн хэргийн дугаар /</i>	
	5027292 <i>/ Регистрийн дугаар /</i>	
М Би Си азиа пасифик		Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
<i>/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /</i>		
Дүрэм <i>/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /</i>		
Тушаал <i>/ шийдвэрийн нэр /</i>	А-2630 <i>/ дугаар /</i>	2005.10.27 <i>/ он, сар, өдөр /</i>
Гадаад худалдаа <i>/ Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /</i>		
4610 <i>/ код /</i>		
4721 1103	Хүнсний бөөний болон жижиглэн худалдаа Шар айраг үйлдвэрлэл /2016.07.29-2019.07.29/	
<i>/ код /</i>		
Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /		
Хугацаагүй <i>/ хугацаа /</i>	1 <i>/ гишүүдийн тоо /</i>	28,496,960.7 <i>/ өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /</i>
Улаанбаатар, Баянзүрх, 10-р хороо, Амгалан /13260/ Гачууртын зам-102/1, Утас1: 464304, Утас2: 464306, Факс: 976-11-464314		
<i>/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /</i>		

Гэрчилгээ дахин олгосон 2019 он 7 сар 26 өдөр

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
Хуулийн этгээдийн улсын
бүртгэлийн газар
/ бүртгэсэн байгууллагын нэр /
5296722
ГСТН-115 1118268561

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Цэвээнжав овогтой Эрдэнэбилэ-а Гүйцэтгэх захирал-р томилсныг бүртгэв.	2018.01.25	 Х.Түвшинтөр Д.Чулуунтуяа
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2019.07.26	

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцаж ах хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

ХАНЛАБ ХХК
Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 17-р хороо, Богд Жавзандамба
тудамж 34/6 тоот, Хан Рацан компангийн байр
Утас: 70109968, 99995316
<http://www.khanlab.mn>

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

ЗАХИАЛГА №: 2022/1909

ЗАХИАЛАГЧИЙН НЭР: **MBC LLC**

ДЭЭЖИЙН ТӨРӨЛ, ТОО: **Хөрс, 3**

№	ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	ЭЛЕМЕНТ, %										ЭЛЕМЕНТ, мг/кг									
				Na	Ca	Mg	K	Fe _{минт}	As	Ba*	Be	Bi	Cd	Co	Cr	Cu	La	Li	Mn	Mo	Ni	P	Pb
1	Л-20443	Генератор	Хөрс	1.95	2.60	0.38	2.17	2.91	12.75	679.2	<5.0	<10.0	<1.0										
2	Л-20444	Автомашин зогсоол	Хөрс	1.98	1.00	0.39	1.89	2.67	13.80	477.9	<5.0	<10.0	<1.0										
3	Л-20445	Хотийн цэг	Хөрс	2.05	1.11	0.48	1.94	2.59	12.24	472.0	<5.0	<10.0	<1.0										
				MNS5850:2019										20.00									

№	ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	ЭЛЕМЕНТ, мг/кг															
				Co	Cr	Cu	La	Li	Mn	Mo	Ni	P	Pb						
1	Л-20443	Генератор	Хөрс	9.99	26.32	15.68	12.05	16.76	683.8	<5.0	14.85	619.2	33.64						
2	Л-20444	Автомашин зогсоол	Хөрс	12.42	29.71	14.44	9.08	19.17	553.4	<5.0	19.14	572.1	15.67						
3	Л-20445	Хотийн цэг	Хөрс	12.05	30.89	17.45	10.87	21.81	506.3	<5.0	18.16	582.5	21.81						
				MNS5850:2019										50.00		150.0		100.0	

№	ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	ЭЛЕМЕНТ, мг/кг															
				Sb	Se	Sr*	Ti	V	Y	Zn	Zr*								
1	Л-20443	Генератор	Хөрс	<10.0	<5.0	432.4	2195	44.93	13.14	91.34	55.44								
2	Л-20444	Автомашин зогсоол	Хөрс	<10.0	<5.0	257.3	2840	65.71	8.01	99.35	61.61								
3	Л-20445	Хотийн цэг	Хөрс	<10.0	<5.0	271.0	2873	64.78	9.71	77.02	61.28								
				MNS5850:2019										10.00		800.0		300.0	

Чанарын менежер:

Д. Пүрэвжаргал

Тайлбар: * - бүрэн захирахгүй, /Хягас тоон утга/

Шинжилгээг ирүүлсэн дээжийг 1 сар хурга хугацаагаар хадгална.

Сорилтын үр дүн зөвхөн тухайн дээжинд хамаарна. Дээжлэлтийн талаарх асуулыг манай лаборатори харуулахгүй болно.

ХҮЛЭЭН АВСАН ОГНОО: 2022.10.06

ШИНЖИЛСЭН ОГНОО: 2022.10.21

ДЭЭЖ БОЛОВСРУУЛАЛТ: **хийгдээгүй**

ХУУДАСНЫ ТОО: 1

Хягтриан ажилласан тандь тайлжлаа.

Хуулаас 1-1

10/21/22, 4:00 PM

Green-Crown LIMS v1.0

НОГООН ТИТЭМ ХХК-н захирлын
2020 оны 12 сарын 25-ний өдрийн
2020/2-1 дугаар тушаалын хавсралт

НОГООН ТИТЭМ ХХК
Хан-Уул дүүрэг, 3-р хороо,
Сан-Констракшн ХХК байр, 222 тоот.
Утас: 70005432

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН
TEST REPORT OF LABORATORY

Ажлын дугаар /Registration number/: 221001

Сорилтын төрөл /The type of test/: Агаар Air

Захиалагчийн мэдээлэл: М-Би-Си Азия Пасифик ХХК

/The name of customer's request for analysis/

Түүвэр дээжийн мэдээлэл /Sample details/: М-Би-Си Азия Пасифик ХХК-ний Амгалан дахь Тайгер шар айрагны үйлдвэрийн гадаад орчоос агаарын сорьц цуглуулав.

Түүвэр дээж цуглуулсан цэгийн тоо /Number of sampling point/: 1

Түүвэр дээжийн тоо /Number of sample/: 5

Сорьц цуглуулсан арга /Sampling method/: MNS 3384:1982

Түүвэр дээж цуглуулсан хүн /Sample is collected by/: С.Одбаяр

Түүвэр дээж цуглуулсан огноо Date of collected	Лабораторид хүлээн авсан огноо Date of receipt	Сорилт эхэлсэн огноо Date of test started	Сорилт дууссан огноо Date of test completion	Хэвлэсэн огноо Date of issue of the report
2022-10-03	2022-10-03	2022-10-04	2022-10-10	2022-10-21

Сорилтын дүн Test report				
Түүвэр дээжийн дугаар Sample number	Тодорхойлох үзүүлэлт Test parameter	Сорилтын аргын стандарт Method of analysis	Сорилтын дүн, хэмжих нэгж Test results, unit	Байршил Collection location
5263	Азотын давхар исэл NO2	MNS ISO 6768:2005	19.26 мкг/м³ μg/m³	Уурын зуухны ар талд
5264	Хүхэрлэг хий Sulfur dioxide SO2	ISO 6767:1990	78.64 мкг/м³ μg/m³	Уурын зуухны ар талд
5265	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (*) Carbon monoxide CO	MNS 4991:2000	<1 ppm ppm	Уурын зуухны ар талд

Лабораторийн дотоод хяналт Quality control			
№	Нэгдлийн нэр Test parameter	Стандарт уусмалын агуулга Reference concentration	Сорилтын утга, хэмжих нэгж Test results, unit
1	Азотын давхар исэл NO2	0.600	0.610 мкг/мл μg/ml
2	Хүхэрлэг хий Sulfur dioxide SO2	16.228	16.376 мкг μg

"(*) Энэхүү үзүүлэлт нь MNAS-аар (Mongolian National Accreditation System) итгэмжлэгддэггүй болно."

Санал тайлбар:

Opinions and interpretation

ГҮЙЦЭТГЭСЭН: ХИМИЧ:

Analysed by:

/БАТТУЯА/

ХЯНАСАН: ХИМИЧ:

Reviewed by:

/Б.БАТТУЯА/

БАТАЛСАН: ЕРӨНХИЙ МЕНЕЖЕР:

Approved by:

/АЛТАНГАДАС/

Энэхүү сорилтын дүн нь сорилт хийсэн тухайн сорьцонд хамаарах бөгөөд зөвхөн эх хувь хүчинтэй. Сорьц цуглуулалт, тээвэрлэлтэй холбоотой захиалагчаас ирүүлсэн аливаа мэдээлэлд хариуцлага хүлээхгүй болно.

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Үйлчлүүлэгч: "Эм Би Си Азия Фасиник" ХХК Дугаар. REP-2210201

Эрүүл ахуй, хор судлалын лаборатори

Хэтг энд Сэфти Солушнс ХХК, Улаанбаатар хот 13374, БЗД, 25-р хороо,
Манлайбаатар Дамдэнсүрэнгийн гудамж, УБ Таур барилга 705 тоот
Тел: +976-7577-9922; +976-9400-4884, Игүүл: contact@hss.mn, Вэб: hss.mn

1. Үйлчлүүлэгчийн мэдээлэл	
Үйлчлүүлэгчийн нэр	"Эм Би Си Азия Фасиник" ХХК
Бүртгэлийн дугаар	LAB2007
Харилцах албан тушаалтан	С.Одбаяр, Техникийн менежер
Хаяг	Улаанбаатар хот, БЗД 10-р хороо, Амгалан Гачууртын гудамж, Тайгер шар айрагны үйлдвэр Тел: +976 88088918 Имэйл: odbayar@greencrown.mn

2. Сорьцны мэдээлэл	
Сорьцны тоо	2
Сорьц цуглуулагч хэрэгсэл	2.0 мкм нүхтэй PTFE фильтр
Сорьц хүлээн авсан огноо	2022/10/10
Сорьц цуглуулсан огноо	2022/10/03
Сорьц цуглуулсан	"Ногоон тигэм" ХХК

3. Сорилтын мэдээлэл	
Шилжлэгдэхүүн	Шилжилгээний арга
PM2.5 тоосонцор	MNS 6657:2017. Ажлын байрны агаар дахь цулцанд нэвтэрдэг тоосны фракцын сорьц цуглуулах, концентрацыг хэмжих арга
PM10 тоосонцор	MNS 6656:2017. Ажлын байрны агаар дахь нийт тоосны сорьц цуглуулах, концентрацыг хэмжих арга

4. Тайлангийн мэдээлэл	
Үйлч. хүсэлтийн дугаар	REQ-2210201
Тайланг хэвлэсэн огноо	2022/10/17
Тайланг хянасан хувилбар	R01
Итгэмжлэлийн шаардлага	MNS ISO/ IEC 17025 (ISO/IEC 17025)

Энэхүү тайланг хянаж энд дурдсан аргачлал, үйлчлүүлэгчийн хүсэлт, ISO/IEC 17025 стандартын шаардлагыг хангасан болохыг баталгаажуулав.

Тайланг боловсруулсан

T. Baasanjargal

Т.Баасанжаргал, Аналитик химич

Гарын үсэг зурсан
огноо:
2022/10/17

Үр дүнг өгнө, баталгаажуулсан

J. Budav

Л.Будав, Лабораторийн менежер

Гарын үсэг
зурсан огноо:
2022/10/17

Маягтын дугаар: M-026A:V6 (2020/01/12-ны одор шинэчлэв)

Энэхүү сорилтын тайлан нь зөвхөн дээрх сорьцуудад хамааралтай. Эрүүл ахуй, хор судлалын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү тайланг дахин хэвлэхийг хориглоно.

Хуудас | 1/3

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Үйлчдүүлэгч: "Эм Би Си Азия Фасиник" ХХК Дугаар: REP-2210201

Эрүүл ахуй, хор судлалын лаборатори

Хягт энд Сэйти Солушисе ХХК, Улаанбаатар хот 13374, БЗД, 25-р хороо,
Манлайбаатар Дамилансүрэнгийн гудамж, УБ Тауэр барилга 705 тоот
Тел: +976-7577-9922; +976-9400-4884, Иргэл: contact@hss.mn, Вэб: hss.mn

5. Сорилтын үр дүн						
PM2.5 тоосонцор						
#	Сорьсны дугаар	Сор. агаарын эзлэхүүн, м ³	Сорьц цуглуулсан байршил	PM2.5 тоосонцорын жин, мг/фильтер	PM2.5 тоосонцорын концентраци, мг/ м ³	PM2.5 тоосонцорын концентраци, мкг/ м ³
1.	22092401	0.363	Уурын зуухны ард	0.04	0.10	102.00

PM10 тоосонцор						
#	Сорьсны дугаар	Сор. агаарын эзлэхүүн, м ³	Сорьц цуглуулсан байршил	PM10 тоосонцорын жин, мг/фильтер	PM10 тоосонцорын концентраци, мг/ м ³	PM10 тоосонцорын концентраци, мкг/ м ³
1.	22092402	0.377	Уурын зуухны ард	0.04	0.10	100.75

Үр дүнгийн тусгай гэмдэгдэгээ	
<ИДХ	Илрүүлэх доод хязгаараас бага тодорхойлогдсон
ХИТ	Тоосонцор хэт их цуглуулагдсаны улмаас сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц
ФГТ	Фильтер гэмтэсний улмаас сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц
ЖБС	Жигд бусаар цугларсан тул сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц
НСД	Насосны ажиллагаа доголдсоны улмаас сорилт хийх боломжгүй болсон сорьц

Маягтын дугаар: M-026A:V6 (2020/01/12-ны одор шинэчлэв)

Энэхүү сорилтын тайлан нь зөвхөн дээрх сорьцнуудад хамааралтай. Эрүүл ахуй, хор судлалын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү тайланг дахин хэвлэхийг хориглоно.

Хуудас | 2/3

ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ТАЙЛАН

Үйлчлүүлэгч: "Эм Би Си Азия Фасиник" ХХК Дугаар: REP-2210201

Эрүүл ахуй, хор судлалын лаборатори

Хэлтэнд Сэфти Солушинс ХХК, Улаанбаатар хот 13374, БЗД, 25-р хороо,
Манлайбаатар Дамилансүрэнгийн гудамж, УБ Таур барилга 705 тоот
Тел: +976-7577-9922; +976-9400-4884, Иргийг: contact@hss.mn, Вэб: hss.mn

6. Чанарын хяналт						
Сорилтын тодорхойлолт	Арга	Нэгж	ИДХ	Бланк сорьцонд тодорхойлсон утга	Чанарын хяналтын сорьц	
					Баталгаажсан дундаж утга ± етд.х	Тодорхойлсон дундаж утга ± етд.х
PM2.5 тоосонцор	MNS 6657:2017	мг/фильтер	0.001	<0.001	19.996±0.025	19.990±0.001
PM10 тоосонцор	MNS 6656:2017	мг/фильтер	0.001	<0.001	19.996±0.025	19.990±0.001

Чанарын хяналтын нэршил	
ИДХ	Илрүүлэх доод хязгаар – Сонгосон стандарт аргаар сорилт хийхэд илрүүлж тодорхойлж болох хамгийн бага утга
Бланк сорьц	Сорьц цуглуулалт, лабораторийн сорилтын үед сорьц бохирдоогүйг баталгаажуулах зорилгоор шинжилдэг хоосон сорьц. Бланк сорьцонд тодорхойлогдсон утга нь бланк сорьц / уусмал дахь шинжлэгдэхүүн нь бохирдоогүйг илтгэж байна.
Чанарын хяналтын сорьц	Сорьц, сорилтын аргачлал, үйл явцын чанарыг үнэлэх зорилготой эрх бүхий байгууллагаас баталгаажсан эталон сорьц. Чанарын хяналтын сорьцонд тодорхойлсон утга нь сорилт чанарын шаардлага хангасныг илтгэж байна.

7. Лавлагаа мэдээлэл: Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ		
Стандарт	Үзүүлэлт	24-цагт Жинлэсэн дундаж концентраци
MNS 4585:2016. Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага	PM2.5 тоосонцор	50 мкг/м³
	PM10 тоосонцор	100 мкг/м³

8. Сорилтод ашигласан багаж төхөөрөмж	
Багажны бүртгэлийн дугаар	Тодорхойлолт
TEQ-001001	Radwag MYA 5.4Y.F.B Микро жин
TEQ-001101	Radwag DJ-05 Цахилгаан цэнэг саармагжуулагч

Мэдээлэл. Манай лаборатори нь сорьц цуглуулсан агаарын эзлэхүүн зэрэг үйлчлүүлэгчээс ирүүлсэн сорьц цуглуулалттай холбоотой аливаа мэдээлэлд хариуцлага хүлээхгүй. Бид зөвхөн сорилтын үйл ажиллагаагаар гарган авсан мэдээлэл, дүнгийн үнэн зөв баталгаат байдлыг хариуцна.

Маягтын дугаар: M-026A:V6 (2020/01/12-ны одор шинэчлэв)

Энэхүү сорилтын тайлан нь зөвхөн дээрх сорьцнуудад хамааралтай. Эрүүл ахуй, хор судлалын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү тайланг дахин хэвлэхийг хориглоно.

Хуудас | 3/3

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2021 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн
А/154 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар **0007348**

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр: **М БИ СИ АЗИА ПАСИФИК ХХК-Д**

Хаяг: **БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН 10-Р ХОРСО ГАЧУУРТЫН ЗАМ 102-01 ТООТ**

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл:

ҮЙЛДЭЭР, АГУУЛАХ

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, /гал унтраах автомат болон
дохиоллын систем, утаа зайдуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл,
бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүгнэлтийг олгоно.
/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3/

Олгосон: 2022 он 05 сар 29 өдөр

Хүчинтэй хугацаа: 2024 он 06 сар 29 өдөр хүртэл

БАЯНЗҮРХ

Дүгнэлт олгосон:

ДЭД ХУРААНДАА дарга аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
Б.ЧИНЭАТ цолтой

Дүгнэлт гаргасан:

БАЯНЗҮРХ

аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/

Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч: Д.ТАЛАНЦОЛ Ц.МӨНХБААТАР

/гэмдэг дарна/

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2021 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн
А/154 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар **0007349**

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр: **М БИ СИ АЗИА ПАСИФИК ХХК-Д**

Хаяг: **БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН 10-Р ХОРОО ГАЧУУРТЫН ЗАМ 102-01 ТООТ**

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл:

АМТАЛГААНЫ БАЙР, ЦАЙНЫ ГАЗАР, АВТQ ГАРААШ

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, /гал унтраах автомат болон
дохиоллын систем, утаа зайдуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл,
бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүгнэлтийг олгоно.

/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3/

Олгосон: 2022 он 06 сар 29 өдөр

Хүчинтэй хугацаа: 2024 он 06 сар 29 өдөр хүртэл

БАЯНЗҮРХ

Дүгнэлт олгосон:

ДЭД ХУРАНДАА
дарга

аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
Б ЧИНБАТ

Дүгнэлт гаргасан:

БАЯНЗҮРХ

аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/

Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч: АХМРД цолтой Ц МОНХСААТАР

/гэмдэг дарна/

"М БИ СИ АЗИА ПАСИФИК" ХХК-д

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
МЭРГЭЖЛИЙН ХЯНАЛТЫН ГАЗАР
УЛСЫН БАЙЦААГЧИЙН ДҮГНЭЛТ

Нийслэлийн засаг захиргааны III байр,
Ж.Самбуугийн гудамж, 4 дүгээр хороо,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15170
Утас: 7777-5000, Факс: 7777-5120
E-mail: ub_info@inspection.gov.mn
http://www.ub.inspection.gov.mn

2019 09 16 № 02-04-190/1360
танай _____-ны № _____-т

Химийн бодисын агуулахын тухай

Тус газарт ирүүлсэн Баянзүрх дүүргийн 10 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах Гачууртын зам-102, Амгалан-1 өөрийн байранд химийн бодис хадгалах дүгнэлт гаргуулах хүсэлтээр МХЕГ-ын даргын баталсан "Баталгаажуулалтын хяналт шалгалт хийх тухай" 01/82 тоот удирдамжаар 2019 оны 09 дугаар сарын 05-ний өдөр ХАБЭА-ын инженер С.Мөнхтулгыг байлцуулан Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Г.Удвал, Хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагч О.Алтантуяа нар хяналт шалгалт хийлээ.

"М Би Си Азия Пасифик" ХХК нь гадаад дотоод худалдаа, эрхлэх аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн 9011587056 тоот гэрчилгээтэй, 5027292 тоот регистрийн дугаартай.

Тус компани нь Бельге, БНХАУ-аас нийт 76 нэр төрлийн химийн бодисыг шар айрагны үйлдвэрлэл, тоног төхөөрөмжийн ариутгал цэвэрлэгээний зориулалтаар ашиглах, импортлох гэрээтэй, тухайн бодисуудын хор аюулын лавлах мэдээллийн хуудастай.

Химийн бодисыг хадгалах агуулахын байр нь 240 м² цутгамал бетонон шалыг зориулалтын будгаар будсан, төмөр хаалгатай, агуулахын гадуур бетонон хашаатай, 24 цагийн харуул хамгаалалттай, ердийн агааржуулалттай, гадна дотор талыг камержуулсан, хаяг шошго "Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг" MNS 5029:2011 стандартын дагуу хийгдсэн, бодис бүрт хаягдал цуглуулах зориулалтын суурьтай, чийг хэмжигчтэй, шөнийн цагаар ашиглах гэрэлтүүлэгтэй байна.

Баянзүрх дүүргийн Онцгой байдлын хэлтсээс олгосон галын аюулгүй байдлын Д/01804384 тоот дүгнэлттэй.

Агуулахын байранд хийсэн физик хэмжилтээр гэрэлтүүлэг 350 люкс байна.

115050016384

Ажилтанд ажлын хувцас, хамгаалах хэрэгсэл, химийн бодис асгарсан тохиолдол давах хариу арга хэмжээний аюулгүй ажиллагааны иж бүрдэл зэргийг олгож, болзошгүй ослын үед ажиллах бэлэн байдлын төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулсан байна.

Дээрх байдлыг үндэслэн дүгнэлт болгох нь:

"М Би Си Азия Пасифик" ХХК-ийн химийн бодисын агуулахын байр нь "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй, ажлын байрны гэрэлтүүлгийн норм, хэмжих аргад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS 4996:2000 стандарт, "Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай" хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн заалт Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын бүтээгдэхүүний агуулах ерөнхий шаардлага MNS 6458:2014 стандартын шаардлагыг хангаж байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН
УЛСЫН БАЙЦААГЧ

Г.УДВАЛ

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЭРҮҮЛ АХУЙН
ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧ

О.АЛТАНТУЯА

БАТЛАВ
 УС СУВГИЙН УДИРДАХ ГАЗРЫН
 ДАРГА **Ц.ТӨРХҮҮ**

БАТЛАВ
 М БИ СИ АЗИА ПАСИФИК ХХК - ИЙН
 ЗАХИРАЛ **Ц.ЭРДЭНЭБИЛЭГ**

**ЦЭВЭР – УСААР ХАНГАХ , ХЭРЭГЛЭЭНЭЭС ГАРСАН БОХИР УС ТАТАН
 ЗАЙЛУУЛАХ ГЭРЭЭ**

2019 оны 09 сарын 05 өдөр

Хэрэглэгчийн бүртгэл № 24047000

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1 Нэг талаас УСУГ түүнийг төлөөлж А/57 тоот тушаалыг үндэслэн гэрээний инженер албан тушаалтай Ө.ДАШНЯМ цаашид "хангагч" гэх, нөгөө талаас М БИ СИ АЗИА ПАСИФИК ХХК - ийн ЗАХИРАЛ албан тушаалтай Ц.ЭРДЭНЭБИЛЭГ "хэрэглэгч" гэх нар нь Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 13 дугаар зүйл болон бусад холбогдох хуулийг удирдлага болгон 2019/09/05 -ны өдрөөс эхлэн дор дурьдсан нөхцлийг биелүүлж ажиллахаар харилцан тохиролцон ... хугацаатайгаар энэхүү гэрээг байгуулж байна.

1.2 Ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт үйлчилгээг зохицуулах аж ахуйн харилцааны дүрэм нь энэхүү гэрээний салшгүй хэсэг болно.

Хоёр. Нийлүүлэх цэвэр ус болон татан зайлуулах бохир усны хэмжээ, чанар, найрлага, төлбөр, тооцоо хийх

2.1.Хэрэглэгчийн хэрэглэсэн цэвэр ус болон хэрэглээнээс гарсан бохир усны хэмжээг тогтоохдоо эрх бүхий байгууллагаас баталгаажуулсан усны тоолуураар хэмжих ба хэрэглээг тоолуурын заалтыг үндэслэн тооцно. Тоолуурын заалтаар гарсан хэрэглэсэн цэвэр, бохир усны төлбөр болон бусад түүнтэй холбогдох төлбөрийг "Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах зөвлөл"-ийн батласан үнэ тарифийг мөрдлөгө болгон ажиллана.

2.2 Хэрэглээнээс гарсан бохир усны хэмжээг тухайн хэрэглэгчийн хэрэглэсэн цэвэр усны хэмжээтэй тэнцүү гэж тооцно.

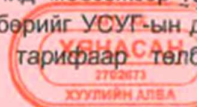
2.3.Үйлдвэр, аж ахуйн нэгжээс гарч байгаа бохир усны найрлага нь хотын бохир усны шугаманд нийлүүлэгдэх үед Дэд бүтцийн хөгжлийн сайд, Байгаль орчны сайд, эрүүл мэнд нийгмийн хамгааллын сайдын хамтарсан а/11/05/А/18 тоот тушаалаар батлагдсан найрлагын зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс хэтэрсэн байвал бохирдуулагч нэмэгдэл тарифаар төлөх зарчмыг баримтлан төлбөр төлнө.

2.4. Усны тоолуурын заалтыг сар бүрийн 01-14-ний хооронд хангагч, хэрэглэгчийн төлөөлөгч хамтран авч, хяналтын картанд харилцан гарын үсэг зурж баталгаажуулсан байна.

2.5.Төлбөрийн нэхэмжлэлийг төлбөр хийгдэхээр гэрээнд заасан хугацаанаас ажлын 5 хоногийн өмнө хэрэглэгчийн банкинд хүргэсэн байна.

2.6. Хангагч нь тухайн сарын усны төлбөрийг хэрэглэгчид мессежээр гэрээнд тэмдэглэсэн утасны дугаарт мэдээлэх ба мессежний төлбөрийг УСУГ-ын даргын А/154 тоот тушаалын дагуу төлбөрт үйлчилгээний тарифаар төлбөрийн нэхэмжлэл дээр нэмж тооцно.

2.7. Хэрэглэгч нь төлбөрийн нэхэмжлэлийг тогтоосон хугацаанд төлөөгүй тохиолдолд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд 0.2-0.5 хувиар бодож алданги тооцно.

суурилуулах, цэвэр усны горимын тооцоо хийх гэх мэт ажлыг хийж гүйцэтгэхэд санаатайгаар саад учруулсан тохиолдолд

6.1.6. Тухайн хэрэглэгчийн эзэмшил дээрх ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, барилга байгууламжийн бүрэн бус байдлын талаар илэрсэн зөрчлийг арилгах шаардлагыг хүлээн авч биелүүлээгүй тохиолдолд

Долоо. Гэрээний үргэлжлэх хугацаа, гэрээ дүгнэх, нэмэлт өөрчлөлт оруулах, цуцлах нөхцөл

7.1. Тус гэрээ байгуулсан өдрөөс эхлэн аль нэг талаас гэрээг цуцлах хүртэл хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө.

7.2. Хангагч, хэрэглэгч нь жилд нэг удаа гэрээг дүгнэж, дараа жилийн цэвэр, бохир усны гэрээнд тодотгол хийнэ. /Энэхүү заалт нь гэрээ байгуулсан хугацаа болон хэрэглэгчдийн үйл ажиллагааны чиглэлээс хамаарна /

7.3. Хэрэглэгч нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ удаа дараа зөрчсөн тохиолдолд цаашид гэрээг сунгах эсэх асуудлыг УСУГ-ын техникийн зөвлөлийн хурлаар шийдвэрлэнэ.

7.4. Хэрэглэгч нь аж ахуйн гэрээний 4.10 заалтыг хангаж ажлаагүй нөхцөлд урьдчилан мэдэгдсэний үндсэн дээр гэрээ цуцлах арга хэмжээ авна.

7.5. Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, цуцлах тухай санал гаргасан тал нь 14 хоногийн өмнө мэдэгдэх ба талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ. /Нэмэлт, өөрчлөлтийг бичгээр үйлдэнэ./

7.6. Хэрэглэгч нь цэвэр, бохир усны төлбөрөө хугацаанд нь төлөөгүй, гэрээгээр хүлээсэн үүргээ 3 удаа биелүүлээгүй тохиолдолд урьдчилан мэдэгдсний үндсэн дээр гэрээг цуцлах арга хэмжээ авна.

7.7. Хот, суурины усан хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт үйлчилгээг зохицуулах зөвлөлөөс Орон сууцны ашиглалт үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан хэрэглэгч нь тусгай зөвшөөрлөөр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд гэрээг цуцлах арга хэмжээ авна.

7.8. Энэхүү гэрээтэй холбогдон хангагч ба хэрэглэгчийн хооронд гарсан аливаа маргааныг шүүх, хууль хяналтын байгууллагаар шийдвэрлүүлнэ.

Гэрээлэгчийн харилцах банк: Худалдаа хөгжил

Хангагчийн талаас:

Дансны дугаар : 499083126

Утас: 77117703

Факс: 70157074

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Хангагчийн талаас:

ХҮА-ны дарга

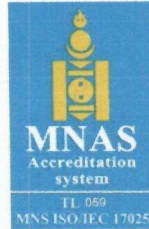
Гэрээний инженер

Хэрэглэгчийн талаас:

(гарын үсэг)

(Handwritten signature)

УС СУВГИЙН УДИРДАХ ГАЗАР
УСНЫ ТӨВ ЛАБОРАТОРИ
 WATER SUPPLY & SEWERAGE AUTHORITY
 CENTRAL WATER LABORATORY
 БЗД, 4-р хороо, УСУГ, УТЛ-ийн байр
 Утас: 70157034; 70157035

СОРИЛТЫН ТАЙЛАН /TEST REPORT/

Хэвлэсэн огноо /Printed date/: 2022 оны 01-р сарын 24

 Дугаар No.:22/145, химийн хэсэг /chemical section/ **Хуудас /page/ 1/1**

Ерөнхий шаардлага /General requirements/	Сорьцын тодорхойлолт /Sample specification/	Сорьц авсан аргачлал /Guidance on sampling/
MNS 6561:2015	Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус /Industrial effluent to main sewerage system/	MNS ISO 5667-10 : 2001

Байгууллага/иргэний нэр /Organization or Customer name/: **М Би Си Азия ХХК, БЗД**
 Архи, спиртийн үйлдвэр /Alcohol factory/
 Сорьцын код, дугаар, нэр /Sample ID number & name/: **Б- 99** – гарч буй ус, дотор тунгаагуур
 Сорьц авч ирсэн хүний нэр, албан тушаал, утас /Sample relinquished by/:
 Т.Нэмэхбаяр, УТЛ-ийн нярав, сорьц авагч
 Сорьц авахад байлцсан хүний нэр /Attended the sampling/: Баярхүү, засварын инженер, 88010599

Сорьцын хэмжээ /Sample volume/	Сорьцын ерөнхий байдал /Properties of sample/	Сорьц авсан огноо /Sampling date/	Хүлээн авсан огноо /Sample receiving date/	Шинжилсэн огноо /Analysing date/
0.5 л	Өнгөний эрчим гэрэлтэй, тунгалаг, үнэргүй, механик хольц маш бага, тунасан дээд ус булингаргүй	2022/01/17	2022/01/17	2022/01/17-2022/01/19

Шинжилгээний дүн /Results/

д/д	Шинжилгээний аргачлал /Standard method/	Шинжилсэн үзүүлэлт /Parameters/	Хэмжих нэгж /Unit/	ЗДА /PL/	Б-99
1	MNS ISO 10523:2001	Усны орчин рН /pH value/		6-9	6.34
2	MNS ISO 11923:2001	Умбуур бодис /Suspended solids/	мг/л; mg/L	400	14
3	MNS ISO 6060:2001	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч /Chemical oxygen demand; COD-Cr/	мгО/л; mgO/L	800	<30
4	MNS 1097:1970	Аммони /Ammonia/	мгNH ₄ /л; mgNH ₄ /L	15	0

ЗДА-Зөвшөөрөгдөх дээд агууламж /PL- Permissible limit/

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Analysed by/:
 Химич /Chemist/ *[Signature]* Ц.Цэнд-Аюуш
 Химич /Chemist/ *[Signature]* М.Мөнх-Учрал
 Химич /Chemist/ *[Signature]* С.Мэндсайхан

Шинжилгээний дүнг нэгтгэсэн /Integrated by/:
 Химич-техникийн ажилтан /Chemist-Technical engineer/ *[Signature]* Ц.Удвал
 Хянаж баталгаажуулсан /Checked by/:
 Химич-чанарын менежер /Chemical quality manager/ *[Signature]* Ц.Болормаа

